

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

12. Qualiter Episcopus excommunicare infideles debeat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

Conjuro vos omnia, quaecunque noxia estis & nociva, per Deum qui divisit lucem à tenebris, & mensus est caelos palmo suo, & constituit terram sine culmina, pensavit montes in pondere & colles in libra. Conjuro vos per venturum & iudicaturum vivos & mortuos, & per Deum Israel, qui eduxit populum suum de terra Aegypti per manum suam potentem & brachium suum fortissimum, & percussit Pharaonem unà cum exercito suo. Conjuro vos per eum qui locutus est Moyfi in monte Sinai, & dedit legem & praecepta filii Israel, & satiavit aqua ex petra rupto saxo, & manna in esca tribuit. Insuper etiam conjuro vos per inseparabile nomen & tremendum patrem Domini nostri Iesu Christi, quaecunque estis noxia & nociva, sive in anima sive in corpore nocentia, agnita vel incognita, sive jam facta, si fura, conligati, sive immissa, sive ex vobismetipsis venientia docere qua-

libet modo vel qualibet arte maleficis a-nosis & indolis praesterticum sive drucoticum, sive propè sive longè, expavefcite & timete nomen Domini grande, per quod ego conjuro vos, ne noceatis vel adpropietis famulum Dei nom. illo vel quod ad eum pertinet, sed recedite ab eo, & ite singuli super capita eorum qui vos fecerunt. Pax Deus, sanitas Deus, justitia Deus, lumen Deus. Cognoscite gentes & superamini, quoniam nobiscum est Deus, & consilium sine eritis adversum nos, & develler illud Deus, quoniam nobiscum est Dominus, & sermone quemcunque locuti fueritis adversum nos, permanebit in vobis. Quoniam nobiscum est Deus, sermone vestrum non timebimus, neque conturbabit nos, quoniam nobiscum Deus. Dominum Deum adoravimus, & illi soli servimus, cui est honor, gloria, virtus, & potestas in secula seculorum. Amen.

Ad revocandum examen apum dispersum.

Ex veteri
codice MS.
S. Galli.

XI. **A**djuo te, mater aviorum, per Deum Regem caelorum, & per illum redemptorem filium Dei te adjuro ut non te altum levare, nec longè volare, sed quam plus citò potest ad arborem venire. Ibi te allocas cum omni tua genera, vel cum sócia tua. Ibi habeo bo-

no vaso parato, ubi vos ibi in Dei nomine laboretis, & nos in Dei nomine luminaria faciamus in Ecclesia Dei, & per virtutem Domini nostri Iesu Christi, ut nos non offendat Dominus de radio solis, sicut vos offendit de egalo flos in nomine sanctæ Trinitatis. Amen.

Qualiter Episcopus excommunicare infideles debeat.

XII. **E**piscopus cum excommunicare vel anathematizare aliquem infidelem pro certis & manifestis sceleribus dispositum habet, post lectionem evangelij eorum & plebem ita debet alloqui.

ALLOCVTIO.

Novent caritas vestra, fratres mei, quòd quidam vir nomine ille diabolo suadente postponens Christianam promissionem quam in baptismo professus est, per apostasiam conversus post satan, cui abrenuntiavit & omnibus operibus ejus, vineam Christi, id est, Ecclesiam ejus, devastare & depradare non pertimescit, pauperes Christi, quos pretioso sanguine suo redemit, violenter opprimens & interficiens, & bona eorum diripiens. Vnde quia filius hujus nostræ Ecclesiae, cui Deo auctore praesidemus, debuerat esse, quia in ea per aquam & Spiritum sanctum renatus est, & inter adoptivos filios Dei adnumeratus,

quamvis modò filius diaboli sit imitando diabolum, solliciti ne per negligentiam pastorem aliqua de ovibus nobis creditis deperiret, pro qua in tremendo judicio ante principem pastorum Dominum nostrum Iesum Christum rationem reddere compelleremur, juxta quod ipse terribiliter nobis comminatur dicens, *Si non annuntiaveris iniquam iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram*, misimus ad eum Presbyterum nostrum & litteras communitivas semel & iterum atque tertio, invitantes eum canonicè ad emendationem & satisfactionem & penitentiam, corripientes eum paterno affectu. Sed ipse, prohi dolor, diabolo cor ejus indurante, monita salutaria sprevit, & incepta malitia perseverans, Ecclesiae Dei, quam læsit, superbia spiritu inflatus, satisfacere dedignatur. De talibus itaque transgressoribus & sanctæ religionis pacifque quam Christus ipse suis discipulis de-

dit atque reliquit violatoribus præcepta dominica & apostolica habemus, quibus informamur quid de hujuscemodi prævaricatoribus agere nos oporteat. Aut enim

Matth. 18. Dominus in evangelio: *Si peccaverit in te frater tuus, corripe eum.* Fratres, in unoquoque nostrum peccat qui in sanctam Ecclesiam peccat. Si enim sancta Ecclesia

1. Cor. 12. unum corpus est, singuli autem sumus alter alterius membra, & cum patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra, proculdubio in nos peccat qui membra nostra lædit. Iubet ergo Dominus ut frater, id est, Christianus, in nos peccans, primò secreta corripatur, deinde cum testibus redarguatur, novissimè in conventu Ecclesie publicè conveniatur. Quòd si has tres admonitiones & pias correptiones contemnit, & satisfacere despicit, post hæc

Matth. 18. fit tibi, inquit, sicut ethnicus, id est, gentilis, atque paganus, ut non jam pro Christiano, sed pro pagano habeatur. Et in alio loco membrum quod à sua compage resolvitur, & à junctura caritatis dislocatur, & omne corpus quod scandalizat, Dominus abscidi & proci juberet, dicens: *Si oculus vel manus vel pes tuus scandalizat te, erue eum, & proice à te.* Et Apostolus: *Auferre, inquit, malum à vobis.* Et item: *Infidelis si discedit, discedat.* Et in alio loco rapaces à regno Dei excludit dicens: *Neque rapaces regnum Dei possidebunt.* Et alibi: *Si quis frater nominatur, & est fornicator, aut adulter, aut homicida, aut rapax, cum hujusmodi nec cibum sumere licet.* Et Iohannes dilectus præceteris Christi discipulis talem nefarium hominem salutare prohibebat dicens: *Nec ei ave dixeris, neque eum in domum receperis. Qui enim ei ave dicit, communicat operibus ejus malignis.* Dominica itaque atque apostolica præcepta adimplentes, membrum putridum & insanabile, quod medicinam non recipit, ferro excommunicationis à corpore Ecclesie abscidamus, ne tam pestifero morbo reliqua membra corporis, veluti veneno, inficiantur.

EXCOMMUNICATIO.

Igitur quia monita nostra & crebras exhortationes contemnit, quia tertio secundum dominicum præceptum vocatus ad emendationem & pœnitentiam venire despexit, quia culpam suam necdum cognovit nec confessus est, nec missa nobis legatione, qui causam ipsius exequimur, quia noster parochianus est, veniam postula-

vit, quia in cœpta malitia, diabolo cor ejus indurante, perseverat, & juxta quod Apostolus dicit, secundum duritiam suam & cor impenitens thesaurizat sibi iram in die iræ, idcirco nos eum cum universis complicitibus & communicatoribus fautoribusque suis iudicio Dei omnipotentis, Patris, Filij, & Spiritus sancti, & beati Petri principis Apostolorum, & omnium sanctorum, necnon & nostræ mediocritatis auctoritate & potestate nobis divinitus collata ligandi & solvendi in cœlo & in terra, à pretiosi corporis & sanguinis Domini perceptione & à societate omnium Christianorum separamus, & à liminibus sanctæ matris Ecclesie in cœlo & in terra excludimus, & excommunicatum & anathematizatum esse decernimus, & damnatum cum diabolo & angelis ejus & omnibus reprobis in igne æterno judicamus, nisi forte à diaboli laqueis respiscat, & ad emendationem & pœnitentiam redeat, & Ecclesie Dei, quam læsit, satisfaciatur. Et respondeant omnes tertio: *Amen.* Aut: *Fiat, Fiat.* Aut: *Anathema sit.*

Debent autem duodecim sacerdotes Episcopum circumstare & lucernas ardentes in manibus tenere, quas in conclusionem anathematis vel excommunicationis proicere debent in terram & pedibus conculcare. Post hæc Episcopus plebi ipsam excommunicationem communibus verbis debet explanare, ut omnes intellegant quàm terribiliter damnatus sit, & ut noverint quod ab illa hora in reliquum non pro Christiano, sed pro pagano, habendus sit, & qui illi quasi Christiano communicaverit, aut cum eo manducaverit aut biberit, aut eum osculatus fuerit, vel cum eo colloquium familiare habuerit, nisi forte ad satisfactionem & pœnitentiam eum provocare studuerit, aut in domo sua eum receperit, aut simul cum eo oraverit, proculdubio similiter sit excommunicatus. Deinde episcopo Presbyteris per parrochiam mittantur, continentes modum excommunicationis, in quibus jubetur ut dominicis diebus post lectionem evangelij plebibus sibi commissis publicè annuntient ipsam excommunicationem, ut ne quis per ignorantiam communit excommunicato. Oportet etiam ut aliis Episcopis ipsa excommunicatio manifestetur. Præcipit enim Toletanum Concilium ut invicem mox scripta percurrant per omnes provincias Episcopos, quoscunque adire potuerint, ut excommunicatus audiatur. Seniori etiam ejus ipsa excommunicatio debet nota fieri.

Concil.
Tolet. 2.
c. 11.
Vide Capitula Karlo-
manni tit.
3. c. 5.